

„Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu“ (PÁTRACĚ) s identifikačním kódem „VI20172020088“.

Metodika použití kynologických pátracích týmů k vyhledávání pohřešovaných osob v terénu (*Certifikovaná metodika dog – CMD*)

Typ výsledku dle UV č. 837/2017	Evidenční číslo (příjemce)	Rok vzniku
N_{mets} 2 METODIKA	<i>Id</i> 85718	2021
ISBN	Webový odkaz na výsledek	Kde a kdy publikováno
978-80-213-3105-1	patrac.eu	ČZU v Praze Soubor příruček a metodik projektu PÁTRACĚ 2021

Stručná anotace k výsledku:

Metodika popisuje stanovení postupů kynologických pátracích týmů (kynolog + pes) při vyhledávání pohřešovaných osob a nastavení režimu práce tak, aby působení stresu a únavy vlivem fyzické zátěže negativně neovlivňovalo spolehlivost práce psa při vyhledání osoby v terénu, a zároveň byla co nejefektivněji využita doba, po kterou je kynologický pátrací tým přítomen na místě pátrací akce.

Řešitelský tým:

manažer, hlavní řešitel

Svobodová Ivona, Chaloupková Helena

autorský kolektiv

Makeš Vladimír, Chaloupková Helena, Svobodová Ivona, Smejkal Pavel, Hepnar Jan, Růžička Jan, Novák Karel, Eretová Petra, Polónyiová Adéla, Kouba Marek, Bartošová Jitka

věcná, stylistická a jazyková korektura

Končel Roman, Makešová Terezie, Makeš Vladimír, Trankovská Zuzana ml.

grafická úprava

Bezvoda Bohdan

grafický návrh nášivek

Bartoš Luděk

Pomáhat a chránit

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY

Osvědčení

o uznání certifikované metodiky

vydané v souladu s podmínkami Metodiky hodnocení výzkumných organizací

a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací

Název metodiky:	Metodika použití kynologických pátracích týmů k vyhledávání pohřešovaných osob v terénu (CMD)
Autor/autorský kolektiv:	Ing. Vladimír Makeš; Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.; Ing. Ivona Svobodová, Ph.D.; Pavel Smejkal; Mgr. Jan Hepnar; Ing. Jan Růžička, Ph.D.; Ing. Karel Novák; Ing. Petra Eretová; Bc. Adéla Polonyiová; Ing. Marek Kouba, Ph.D.; Doc. Ing. Jitka Bartošová, Ph.D.
Žadatel (příjemce podpory):	Česká zemědělská univerzita v Praze Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Katedra etologie a zájmových chovů
Projekt/program:	Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu VI20172020088 Program bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra České republiky 2017–2021

Schváleno pod č. j.:
PPR-13231-2/ČJ-2021-990540

Evidenční číslo osvědčení: 02/2021

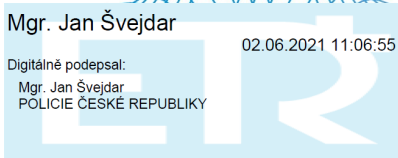
V Praze

genmjr. Mgr. Jan ŠVEJDAR
policejní prezident

Mgr. Jan Švejdar

02.06.2021 11:06:55

Digitálně podepsal:
Mgr. Jan Švejdar
POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

VYHLEDÁVÁNÍ POHŘEŠOVANÝCH OSOB

identifikační kód:
VI20172020088

*Metodika použití kynologických
pátracích týmů k vyhledávání
pohřešovaných osob v terénu
(Certifikovaná metodika dog – CMD)*

Vladimír Makeš, Helena Chaloupková, Ivona Svobodová,
Pavel Smejkal, Jan Hepnar, Jan Růžička, Karel Novák, Petra Eretová,
Adéla Polonyiová, Marek Kouba, Jitka Bartošová

Česká zemědělská
univerzita v Praze

JN15

JN4

JN27

Autoři:

Ing. Vladimír Makeš^{1,3}

Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.¹

Ing. Ivona Svobodová, Ph.D.¹

Pavel Smejkal^{1,4}

Mgr. Jan Hepnar^{1,4}

Ing. Jan Růžička, Ph.D.^{1,2}

Ing. Karel Novák¹

Ing. Petra Eretová¹

Bc. Adéla Polonyiová¹

Ing. Marek Kouba, Ph.D.¹

Doc. Ing. Jitka Bartošová, Ph.D.^{1,5}

¹ Česká zemědělská univerzita v Praze, FAPPZ, Katedra etologie a zájmových chovů

² Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

³ Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

⁴ Horská služba České republiky, o.p.s.

⁵ Výzkumný ústav živočišné výroby, Oddělení etologie

Příjemce podpory:

Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýčká 129, 165 21 Praha 6 – Suchdol

Dedikace:

Publikace vznikla za podpory projektu VI20172020088 s názvem Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu podpořeného Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015–2022.

Hlavní řešitel projektu:

Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.¹

e-mail: chaloupkovah@af.czu.cz

Vydavatel: Česká zemědělská univerzita v Praze

Tisk: powerprint s.r.o., Brandejsovo nám. 1219,
Praha 6 – Suchdol

Manažer projektu:

Ing. Ivona Svobodová, Ph.D.¹

e-mail: svobodovai@af.czu.cz

Náklad: 300 výtisků

Vydání: první

Věcná, stylistická a jazyková korektura:

Ing. Roman Končel, Mgr. Terezie Makešová,

Ing. Vladimír Makeš, Zuzana Trankovská ml.

Rok vydání: 2021

Grafická úprava: Bohdan Bezvoda

© 2021 Česká zemědělská univerzita v Praze

Grafický návrh nášivek:

prof. Ing. Luděk Bartoš, DrSc.

ISBN 978-80-213-3105-1

Metodika použití kynologických pátracích týmů k vyhledávání pohřešovaných osob v terénu

(Certifikovaná metodika dog – CMD)

Pro potřeby:

Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“), Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“), Horské služby České republiky o.p.s. (dále jen „HS ČR“) a dalších složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

Výstup projektu číslo VI20172020088 „Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu“ (dále jen „projekt Pátrač“), který byl řešen v období leden 2017 až březen 2021 s finanční podporou Ministerstva vnitra České republiky z programu bezpečnostního výzkumu.

Metodika popisuje standardy a postupy použití kynologů se speciálně připravenými psy na vyhledávání pohřešovaných osob při pátracích akcích tak, aby jejich schopnosti byly využity co nejefektivněji.

Metodika byla průběžně konzultována s odborníky Policie ČR a HS ČR, kteří mají praktické zkušenosti s výcvikem a použitím psů na pátracích akcích v terénu. S jejím záměrem byli seznámeni také zástupci útvarů Policie ČR a HS ČR, kteří před zahájením projektu uzavřeli s řešitelem dohodu o spolupráci.

Autoři:

Ing. Vladimír Makeš^{1,3}

Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.¹

Ing. Ivona Svobodová, Ph.D.¹

Pavel Smejkal^{1,4}

Mgr. Jan Hepnar^{1,4}

Ing. Jan Růžička, Ph.D.^{1,2}

Ing. Karel Novák¹

Ing. Petra Eretová¹

Bc. Adéla Polonyiová¹

Ing. Marek Kouba, Ph.D.¹

Doc. Ing. Jitka Bartošová, Ph.D.^{1,5}

¹ Česká zemědělská univerzita v Praze, FAPPZ, Katedra etologie a zájmových chovů

² Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

³ Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

⁴ Horská služba České republiky, o.p.s.

⁵ Výzkumný ústav živočišné výroby, Oddělení etologie

Oponenti:

1. kpt. Bc. Radim Carbol, vrchní komisař OSK KŘP-MSK,
e-mail: radim.carbol@pcr.cz tel.: (+420) 607 046 273

2. mjr. Ing. Martin Růžička, vedoucí OSK KŘP-J,
e-mail: martin.ruzicka@pcr.cz tel.: (+420) 607 745 506

Příjemce podpory:

Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 – Suchbát

Dedikace:

Metodika vznikla za podpory projektu VI20172020088 s názvem Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu podpořeného Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015–2022.

Hlavní obor:

JW – Záchranářství, Kynologie

Vedlejší obor:

ED – Fyziologie

Stupeň důvěrnosti údajů:

S – údaje jsou zveřejnitelné a odpovídají skutečnosti

Hlavní řešitel projektu:

Doc. Ing. Helena Chaloupková, Ph.D.¹

e-mail: chaloupkovah@af.czu.cz

Manažer projektu:

Ing. Ivona Svobodová, Ph.D.¹

e-mail: svobodovai@af.czu.cz

Obsah

Obsah.....	3
1. Úvod	4
2. Cíl metodiky	5
3. Vlastní popis metodiky.....	6
3.1 Definice pojmů.....	6
3.2 Možnosti využití KPT	7
3.3 Odlišnosti přípravy psovoda a psa pro sportovní a praktické použití	8
3.4 Povolání KPT na místo zásahu.....	11
3.5 Přeprava KPT na místo zásahu.....	12
3.6 Příjezd KPT na místo zásahu	12
3.7 Činnost KPT na místě zásahu.....	13
3.8 Metody vyhledávání kynologickými pátracími týmy	15
3.9 Pracovní režim KPT na místě pátrací akce	17
3.10 Úkoly KPT po ukončení dílčího pátrání	18
3.11 Postup při nálezů pohřešované osoby nebo stop po jejím pohybu.....	19
3.12 Právní postavení kynologů KPT na místě zásahu	20
3.13 Bezpečnost a ochrana zdraví člena KPT	21
3.14 Uvolňování dobrovolných záchranářů ze zaměstnání.....	23
3.15 Náhrada za poskytnutí osobní a věcné pomoci	23
3.16 Náhrada škody.....	24
4. Novost postupů.....	25
5. Popis uplatnění certifikované metodiky	26
6. Ekonomické aspekty.....	27
7. Seznam použité literatury	27
8. Seznam publikací, které metodice předcházely.....	28
9. Výstupy z originální práce.....	29
10. Seznam použitých zkratk	29
11. Seznam příloh.....	30

1. Úvod

Projekt Pátrač se zabýval efektivním využitím čichových schopností psů při tzv. plošném vyhledávání, což je vyhledávání pohřešovaných osob v přírodním terénu kynologickými pátracími týmy (psovod se speciálně připravovaným psem, kteří jsou případně ještě doplněni jedním doprovodným členem, dále jen „KPT), kteří dokážou vyhledat a označit osobu na základě jejího pachu, který se šíří do prostoru. Zásadním řešeným problémem byla optimalizace pracovního režimu psů využívaných k vyhledávání pohřešovaných osob v terénu z hlediska spolehlivosti práce, při působení stresu a únavy v závislosti na délce pohybu v terénu a délce odpočinku.

Vyhledávání pohřešovaných osob v terénu s využitím čichových schopností psů má velmi široké uplatnění, protože tato metoda vyhledávání není závislá na přímé viditelnosti hledané osoby, ale je při ní využíváno principu šíření pachu osoby v prostoru na různě velkou vzdálenost v závislosti na terénních a klimatických podmínkách (jedná se o desítky a někdy i stovky metrů), proto je dobře připravený pes jedním z nejefektivnějších pátracích prostředků.

Psi jsou díky svým čichovým schopnostem předurčeni, jako jeden z nejvýkonnějších pátracích prostředků při vyhledávání pohřešovaných osob v terénu. Aby byla zaručena kvalita a efektivita práce psovoda se psem, je nutné mít stanoveny standardy pro jejich přípravu k této činnosti a způsobu použití při pátracích akcích. Policie ČR, které je zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky uložen úkol pátrání po osobách a věcech, využívá k této činnosti především policejní psovody se služebními psy s všestranným výcvikem, kterým jsou připraveni na krátkodobé (10–15 minut) vyhledávání osob v terénu. Jedná se tedy zejména o časové omezení jejich použití při pátracích akcích a v případě potřeby dlouhodobé práce jde o rizika z toho vyplývající. Policie ČR nemá pro policejní psovody se služebními psy speciální kategorii, která by byla zaměřena na tento druh činnosti.

Při pátracích akcích po pohřešovaných osobách prováděných jako společný zásah složek se zpravidla postupuje podle příslušné typové činnosti¹. Typová činnost IZS STČ 07 zmiňuje i možnost použití speciálně vycvičených psů, a to ve výčtu dostupných sil a prostředků pro pátrací akce. Ověření způsobilosti KPT z dalších složek IZS provádět spolehlivé, bezpečné a dlouhodobé vyhledávání pohřešovaných osob v terénu je prováděno podle interního aktu řízení² Generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky. V rámci České republiky

¹ Soubor typové činnosti 07_STČ-07 – Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu.

² Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

je ze složek IZS k dispozici několik desítek psů, kteří jsou držiteli kynologického atestu pro specializaci plošného vyhledávání³.

2. Cíl metodiky

V České republice je několik organizací zabývajících se záchranářskou kynologií. Převážná část psů věnujících se záchranářské kynologii připravuje své psy pro splnění kritérií zkoušek svých organizací podle národních nebo mezinárodních zkušebních řádů. Tyto zkoušky jsou určeny zejména pro sportovní záchranářskou kynologii, která spočívá v časově omezené době práce psa, a to v délce 10–30 minut. V praxi by ovšem omezení délky práce na takovýto časový úsek velice snižovalo celkovou efektivitu využití psa jako pátracího prostředku. Cílem této metodiky je stanovení postupů pro používání KPT při pátrání po pohřešovaných osobách, kterými bude dosaženo co nejvyšší efektivity vyhledání pohřešované osoby v přírodním terénu. Efektivností se přitom rozumí takové použití zdrojů, při nichž je dosaženo nejvyššího možného objemu a kvality produktů. Jedná se o vztah mezi výstupy a vstupy⁴. V případě KPT se objemem rozumí rychlost pátrání (prohledaný prostor za čas) a kvalitou požadovaná spolehlivost vyhledávání pohřešované osoby. Jelikož se jedná o činnosti financované z veřejných rozpočtů, tak je důležitá i otázka hospodárnosti. Hospodárností je myšleno takové použití veřejných zdrojů, kdy je dosažení cíle uskutečněno s nejnižšími náklady, a to za předpokladu splnění odpovídající kvality.⁵ V tomto případě je tedy efektivita práce KPT přímo úměrná délce práce bez přestávek a přesunů, čímž se zkracuje čas potřebný k vyhledání osoby a tím také přímo úměrně snižuje riziko ohrožení jejího zdraví nebo života, a zároveň snižuje náklady na provedení pátrací akce. Cílem této metodiky je proto stanovení postupů KPT při vyhledávání pohřešovaných osob a nastavení režimu práce tak, aby působení stresu a únavy vlivem fyzické zátěže negativně neovlivňovalo spolehlivost práce psa při vyhledání osoby v terénu, a zároveň byl co nejlépe využit čas přítomnosti psů na místě pátrací akce.

³ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psůvoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranářských prací.

⁴ Ochrana F., Pavel J., Vítek L. 2010. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3228-2.

⁵ Ochrana F., Pavel J., Vítek L. 2010. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3228-2.

3. Vlastní popis metodiky

Metodika použití KPT k vyhledávání pohřešovaných osob v terénu se skládá z následujících částí:

1. Definice pojmů
2. Možnosti využití KPT
3. Odlišnosti přípravy psovoda a psa pro sportovní a praktické použití
4. Povolání KPT na místo zásahu
5. Přeprava KPT na místo zásahu
6. Příjezd KPT na místo zásahu
7. Činnost KPT na místě zásahu
8. Metody vyhledávání osob KPT
9. Pracovní režim KPT na místě pátrací akce
10. Úkoly KPT po ukončení dílčího pátrání
11. Postup při nálezů pohřešované osoby nebo stop po jejím pohybu
12. Právní postavení KPT na místě zásahu
13. Bezpečnost a ochrana zdraví člena KPT
14. Uvolňování dobrovolných záchranářů ze zaměstnání
15. Náhrada za poskytnutí osobní a věcné pomoci
16. Náhrada škody

3.1 Definice pojmů

- a) **Pátrací akce** – soubor činností a opatření organizovaných Policií České republiky za účelem vypátrání pohřešované osoby, z důvodu zamezení ohrožení jejího života a zdraví.
- b) **Pohřešovaná osoba**⁶ – fyzická osoba, o níž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen její život nebo zdraví, místo jejího pobytu není známo a Policií ČR po ní bylo vyhlášeno pátrání.
- c) **Psovod** – fyzická osoba, která se zabývá použitím psů a která psa při použití bezpečně ovládá.

⁶ § 111 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

- d) Riziko ohrožení pohřešované osoby** – pravděpodobnost vzniku působení nežádoucích účinků za specifikovaných okolností ohrožujících život a zdraví pohřešované osoby v daném prostoru a čase.
- e) Sektor** – část území určená k prohledání pátracími prostředky za účelem nalezení pohřešované osoby, zpravidla prostorově ohraničená zřetelnými terénními liniemi (rozhraní druhu terénu, pozemní komunikace, vodní toky, energetovody apod).
- f) Velitel zásahu**⁷ – zpravidla příslušník Policie ČR, který může být současně i velitelem pátrací akce prováděné podle interního aktu řízení^{8,9}; velitel zásahu koordinuje činnost zasahujících složek IZS, včetně osob poskytujících osobní a věcnou pomoc a na místě řídí jejich součinnost; v případě potřeby může zřídit štáb velitele zásahu,
- g) Štáb velitele zásahu** – výkonný orgán řízení zásahu složek IZS složený ze zástupců zasahujících složek, případně speciálních služeb a skupin, který při zásahu většího množství sil a prostředků anebo při organizačně složitě pátrací akci, v souladu s rozhodnutími velitele zásahu organizuje činnost na místě zásahu; štáb velitele zásahu nepřebírá oprávnění a povinnosti velitele zásahu a je využíván zejména pro koordinaci složek IZS.

3.2 Možnosti využití KPT

V případech ohrožení pohřešované osoby v souvislosti s jejím pohřešováním, která se s vysokou pravděpodobností nachází v rozsáhlém přírodním terénu, je nutné co nejefektivněji provést pátrací akci za účelem jejího včasného nalezení. Z tohoto hlediska je velmi výhodné využít KPT, které zajistí vysoký poměr propátrané plochy v terénu na počet zúčastněných osob. Na všech pátracích akcích jsou zpravidla využíváni psovodi Policie ČR se služebními psy. V případě velkého rozsahu pátrací akce jsou v rámci zásahu složek IZS povolávány KPT i z dalších složek IZS.

Přednosti použití KPT:

- a) snadné a rychlé přesuny v místě pátrání, jelikož se jedná o 1–2 osoby a psa,
- b) schopnost vyhledat osobu částečně nebo úplně ukrytou, a tedy pro ostatní pátrací prostředky obtížně zpozorovatelnou,

⁷ § 19 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; Společný list typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ-07/IZS „Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu“.

⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 53/2015, o pátrání.

⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

- c) schopnost vyhledání pohřešované osoby i za snížené viditelnosti (mlha, tma), tedy v případech, kdy možnosti ostatních pátracích prostředků jsou velmi omezené,
- d) schopnost prohledání obtížně přístupných míst (skály, strže apod.),
- e) schopnost prohledání prostorů s porostem husté vegetace pro člověka nepřístupných.

3.3 Odlišnosti přípravy psovoda a psa pro sportovní a praktické použití

Pro sportovní využití kynologů-záchranářů se psy jsou organizovány zkoušky a soutěže podle vnitřních předpisů národních nebo mezinárodních kynologických záchranářských organizací. Téměř všechny tyto zkoušky jsou velmi časově omezeny, kdy práce psa dosahuje většinou 10-15 minut, v některých případech maximálně 40 minut. Při speciálně vedeném výcviku záchranářského psa je však možné docílit dlouhodobé a spolehlivé práce psa, která má zásadní význam pro efektivitu psa jako pátracího prostředku v praktických podmínkách pátrací akce. Pro efektivní využití KPT při vyhledávání pohřešovaných osob v přírodním terénu je proto nutné psa připravit speciálním výcvikem na práci v délce 2–3 hodiny, a to opakovaně ve dvou až třech blocích po dobu 12 hodin. Pro tento účel je nutné znát více způsobů vyhledávání KPT a umět je používat v závislosti na konkrétních pachových podmínkách. Při praktických cvičeních bylo opakovaně ověřeno, že psi systematicky připravovaní na tento způsob práce jsou schopni po celou dobu v tomto pracovním režimu spolehlivě pracovat. Naopak u psů, kteří nebyli speciálně připravováni na dlouhodobou práci v terénu, byly při praktických cvičeních u psů pozorovány velké výkyvy schopnosti spolehlivě vyhledat a označit osobu.

Sportovní typy zkoušek mají také omezený výčet situací a chování vyhledávané osoby, které nezahrnují mnoho reálných situací vyskytujících se v praxi při pátrání po pohřešované osobě. Nejmarkantnější rozdíl je v absenci volně stojící osoby nebo osoby pohybující se. Tyto situace i přes to, že se v praxi velmi často vyskytují, většina sportovních zkušebních řádů nezahrnuje a mnoho kynologů-záchranářů své psy na tyto situace ani nepřipravuje.

Dalším výrazným rozdílem je absence přípravy a ověřování schopnosti psa vyhledat a označit pachový předmět ve volném přírodním prostoru (libovolný předmět, který je nasycen pachem člověka a tento pach se z něho následně uvolňuje do okolí). Na vyhledávání osob i pachových předmětů jsou v současné době připravováni a následně přezkušováni jen policejní psi dle interního aktu řízení¹⁰. V praxi bylo již ověřeno, že pes s tímto druhem výcviku je schopen vyhledávat zároveň osobu i pachový předmět osoby ve volném přírodním terénu. Z pohledu

¹⁰ Pokyn ředitele ŘSPP č. 119/2017, o provádění služební kynologie.

efektivitu pátrání po pohřešovaných osobách se jedná o dovednost KPT, která v případě nálezu předmětu pohřešované osoby přímo v terénu výrazně zkrátí dobu do vyhledání pohřešované osoby tím, že zpravidla podstatně zúží okruh pátrání nebo umožní vyhledání pohřešované osoby po pachové stopě.

U sportovních zkoušek není na psovody kladen tak vysoký požadavek na schopnost orientace v terénu a na dobrou fyzickou kondici pro dlouhodobý pohyb v členitém terénu.

Příprava psa KPT pro praktické použití musí zahrnovat:

1. Fyzickou kondici – je velmi důležitá pro všechny pachové práce psa. Pes musí být připraven na dlouhodobý (2-3 hodiny) pohyb i ve svažitém terénu, v husté vegetaci a přes přírodní překážky.
2. Motivaci – pro dlouhodobou a spolehlivou práci v terénu je důležitá motivace psa k práci (k vyhledávání osob).
3. Samostatnost – při vyhledávání osob v terénu je nutností, aby vzniklé situace (zachycení pachu, nález osoby) pes řešil samostatně bez přítomnosti psovoda.
4. Negativní podněty – netečnost k situacím, kdy dochází pro psa k nepříjemným vjemům (hluk, pohyb nad volnou hloubkou, přírodní překážky, zakazování požívání nalezené potravy, zakazování zájmu o zvířecí výkaly, reakce na zvěř a s tím spojené korekce chování psa apod.).
5. Značení nalezené osoby – je jednou z nejdůležitějších dovedností psa, neboť bez spolehlivého značení nalezené osoby není možné docílit požadované spolehlivosti KPT při vyhledávání osob v terénu. Značení nalezené osoby je jednoznačné chování psa, které psovod zná a na jeho základě je schopen určit místo, kde se osoba nachází. Spolehlivé značení nalezené osoby znamená, že pes značení provede sebejistě a samostatně bez pomoci psovoda nebo jiné osoby, za jakékoliv situace na místě nálezu (chování nalezené osoby, přítomnost pro psa rušivých podnětů), v jakékoliv vzdálenosti od psovoda a po jakémkoliv čase práce.
6. Vyhledání osoby – pes musí být schopen vyhledat osobu sledováním lidského pachu rozšířeným do jejího okolí. Současně musí být pes připraven i na situace, kdy vizuální kontakt s osobou předchází možnosti zachytit pach této osoby psem.
7. Vyhledání a označení nalezeného předmětu – pes by měl být schopen vyhledat a označit předmět, který je silným zdrojem lidského pachu, jako jsou například oděvní svršky nebo příruční zavazadla pohřešované osoby, takovým způsobem, aby nedošlo k poškození nebo přemístění tohoto předmětu.

8. Dlouhodobou práci – je potřebné docílit schopnosti psa být motivován k vyhledání osoby po dlouhou dobu (2-3 hodiny) bez nutnosti opakování povelů psovodem.
9. Ovladatelnost – je pro praktické použití velmi důležitá jak z pohledu zajištění bezpečnosti psa a jeho okolí, tak i z důvodu použití různé taktiky vyhledávání podle konkrétních pachových podmínek. Pes musí na povel psovoda spolehlivě zvládnout zejména přivolání ke psovodovi, odložení na místě bez nutnosti přivázání, zastavení z volného pohybu ve vzdálenosti od psovoda min. 50 m a také vyslání do určeného směru (prostoru).

Příprava psovoda KPT pro praktické použití musí zahrnovat:

1. Fyzickou kondici – KPT jsou zejména předurčeny k vyhledávání pohřešovaných osob ve členitých a těžko prostupných terénech, kde ostatní pátrací prostředky nejsou tak efektivní.
2. Komunikaci se psem – psovod musí znát z výcviku reakce svého psa, jen tak může i v těžkých a nestandardních podmínkách zachytit informaci od psa o přítomnosti lidského pachu v prostoru a vhodnou změnou taktiky vyhledávání zajistit vyhledání osoby.
3. Orientaci v terénu – je důležitá pro spolehlivé prohledání přiděleného sektoru, který může být zadán pomocí zákresu do topografické mapy nebo pomocí souboru ve formátu GPX přeneseného do elektronického zařízení (mobilní telefon, tablet, GPS navigační přístroj apod.). Orientace v terénu je také zásadní v případech nálezů pohřešované osoby v terénu, pro rychlé nasměrování záchranného nebo transportního týmu.
4. Způsoby vyhledávání KPT – znalost a schopnost umět používat všechny ověřené způsoby vyhledávání KPT je důležitá pro vlastní spolehlivost a efektivitu práce KPT.
5. Zákonitosti šíření pachu – znalost zákonitostí šíření pachu v přírodním prostředí je nepostradatelná pro zvolení a použití optimálního způsobu vyhledávání KPT.
6. Komunikaci radiostanicí – pátrací akce v terénu probíhají často v prostoru, který není pokryt signálem mobilních operátorů a v těchto případech je jediným spojovacím prostředkem radiostanice. Simplexní komunikace v radiové síti je standardem komunikace záchranných týmů při společném zásahu složek IZS.
7. První pomoc – by měla být standardní dovednost každého občana. U členů složek IZS a dobrovolných záchranářů je toto dnes již samozřejmostí, neboť při pátrací akci je pravděpodobnost potřeby poskytnout první pomoc pohřešované osobě nebo jinému záchranáři vysoká.
8. Taktiku postupu na místě nálezů – pohřešování osoby může mít spojitost se spácháním trestného činu, je velice důležité, pokud je to možné, nepoškodit případné stopy důležité pro vyšetřování události.

9. Bezpečnost práce – při práci v členitém terénu a někdy i za nepříznivých klimatických podmínek může dojít ke zranění nebo ohrožení života záchranářů.

3.4 Povolání KPT na místo zásahu

Potřebný počet KPT stanoví velitel zásahu zejména na základě velikosti vytipované plochy v terénu a času, který je nezbytný k minimalizaci rizika ohrožení pohřešované osoby. Tento odhad potřebného počtu KPT zajistí výpočet vhodného softwaru (například „Pátrač“¹¹) nebo je možné při odhadu postupovat podle Přílohy č. 1.

Ověření počtu dostupných KPT a jejich dojezdových časů na místo zásahu velitel zásahu zjistí prostřednictvím automatizovaného dotazu vhodného aplikačního softwaru a aplikace pro mobilní telefony (např. „Pátrač“¹² a „HS Messenger“¹³)

Postup ověření dostupného počtu KPT:

1. V softwaru nastavit vzdálenost v km (rádius) od místa události, ve které se bude zjišťovat přítomnost kynologů s platnou kvalifikací¹⁴, kteří jsou připraveni pomoci s pátráním po pohřešované osobě a mají v aplikaci na svém mobilním telefonu nastaven stav „v pohotovosti“.
2. Odeslat dotaz na dostupnost KPT v nastavené vzdálenosti.
3. Zobrazit seznam kynologů s platnou kvalifikací, seřazených podle údaje o vzdálenosti od místa pátrací akce.
4. V případě zjištění nedostatečného počtu dostupných KPT, zvětšit rádius a postup opakovat.

Postup povolání KPT na místo pátrací akce:

1. Zkontrolovat, zda jsou vyplněny informace k pohřešované osobě a kontakt na určenou kontaktní osobu na místě pátrací akce.
2. Označit na mapě místo srazu pro KPT.
3. Označením v seznamu dostupných kynologů vybrat kynology, kterým bude odeslána výzva k pomoci na pátrací akci.
4. Odeslat výzvu vybraným kynologům.

¹¹ Uživatelská příručka SW „PÁTRAC“.

¹² Uživatelská příručka SW „PÁTRAC“.

¹³ Uživatelská příručka Mobilní aplikace „HS Messenger“.

¹⁴ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psůvoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

Odesláním výzvy kynologům se na jejich mobilních telefonech spustí akustické upozornění na došlou výzvu. Pro zrušení zvukového upozornění musí kynolog otevřít došlou zprávu. Ve zprávě jsou automaticky zaslány informace k popisu pohřešované osoby, kontaktní údaje na určenou kontaktní osobu a souřadnice místa srazu KPT. Po přijmutí výzvy je mobilní telefon kynologa automaticky zařazen do komunikační skupiny KPT s velitelem zásahu. Navigaci na místo srazu KPT lze spustit pomocí libovolné nainstalované aplikace přímo z aplikace určené pro svolávání kynologů. V této aplikaci má kynolog také k dispozici zobrazení místa srazu KPT a sdílení polohy s ostatními zařazenými kynology.

Odesláním výzvy kynologům je zároveň odeslána informační zpráva na předem nastavené e-mailové adresy integrovaného operačního střediska krajského ředitelství policie, krajského operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru příslušného kraje (dále jen „KOPIS HZS“) a určeného metodika pro KPT.

3.5 Přeprava KPT na místo zásahu

KPT se na místo zásahu zpravidla přepravuje vlastním dopravním prostředkem nebo dopravním prostředkem své organizace.

V případech, kdy nemůže kynolog zajistit dopravu vlastním dopravním prostředkem, zajišťuje dopravu KOPIS HZS příslušného kraje přepravním prostředkem HZS ČR nebo jiné složky IZS. Tuto informaci musí kynolog sdělit kontaktní osobě a velitel zásahu poté přepravu tohoto KPT zajistí.

Přeprava psů musí být zajištěna v souladu s právními předpisy¹⁵, zejména musí být během přepravy zajištěno dostatečné větrání prostoru pro přepravu psa.

3.6 Příjezd KPT na místo zásahu

Po příjezdu KPT na místo zásahu se psůvod KPT ohlásí u určené kontaktní osoby. Psůvod KPT se prokáže platným průkazem držitele kynologického atestu¹⁶. Údaje o KPT a jejich čase příjezdu na místo zásahu kontaktní osoba zaznamená do stanovené dokumentace pátrací akce. Tato dokumentace je mimo jiné základním podkladem pro zprávu o zásahu.

¹⁵ § 8c až § 8g zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

¹⁶ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psůvoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

Kontaktní osoba předá psovodovi KPT informace o parkování vozidel, prostoru pro venčení psů, k jaké pátrací skupině byl přidělen, kdo je velitelem této pátrací skupiny. Kontaktní údaje na velitele pátrací skupiny předá kynologovi nebo oba osobně zkontaktuje.

Pokud je na místě zásahu více KPT je zpravidla zřízena kynologická skupina, jejímž velitelem je zpravidla místně příslušný psovod Policie ČR^{17,18}, který na místě zásahu organizuje činnost KPT podle pokynů a rozkazů velitele zásahu. Pokud na místě není místně příslušný psovod Policie ČR, určí vedoucího kynologické skupiny velitel zásahu.

Velitel zásahu je označen vestou s nápisem „Velitel zásahu“ nebo červenou páskou na levé paži s nápisem „VZ“. Vedoucí kynologické skupiny je označen vestou s nápisem „Kynolog“ nebo páskou na levé paži s nápisem „KPT“.

3.7 Činnost KPT na místě zásahu

Komunikace mezi jednotlivými KPT a vedoucím kynologické skupiny je standardně zajišťována simplexní komunikací přenosnými radiostanicemi v analogové rádiové síti HZS ČR a součinnosti v IZS¹⁹. Pro vzájemnou radiokomunikaci účastníků pátrací akce mohou být také používány volné komunikační frekvence na základě generálního povolení Českého telekomunikačního úřadu za dodržení platných předpisů, a dále i obecně platné komunikační signály používané záchranářskými týmy.

Pro zajištění nepřetržitého rádiového spojení, orientace v terénu a bezpečnosti KPT je vhodné, aby kynolog se psem byl doplněn minimálně jedním doprovodným členem týmu.

KPT pracují v terénu zpravidla samostatně z důvodu využití čichových schopností psů. Rychlost pátrání KPT je závislá na členitosti (hustotě) terénu a na povětrnostních podmínkách, které zásadně ovlivňují šíření pachu v prostoru. Průměrná rychlost pátrání KPT se ve středně členitém terénu a za běžných povětrnostních podmínek pohybuje okolo 10 ha/hod. Extrémní povětrnostní podmínky (silný nárazový vítr, bezvětří apod.) nebo výrazná členitost terénu (rokle, skály apod.) průměrnou rychlost pátrání výrazně snižují.

Možnosti použití KPT při vyhledávání pohřešovaných osob v terénu:

- a) KPT jsou přednostně používány k prohledání částí terénu, které nelze prohledat nebo lze prohledat jen velmi obtížně jinými pátracími prostředky (např. velmi členitý nebo nepřehledný terén),

¹⁷ Pokyn policejního prezidenta č. 145/2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie.

¹⁸ Pokyn ředitele ŘSPP č. 119/2017, o provádění služební kynologie.

¹⁹ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 40/2004, kterým se vydává řád analogové rádiové sítě Hasičského záchranného sboru ČR a součinnosti v integrovaném záchranném systému.

- b) v místech ukončení nebo ztráty stopy psem vycvičeným na sledování pachové stopy po osobách,
- c) za snížené viditelnosti jako je mlha nebo tma, kdy KPT má výrazně vyšší efektivitu oproti ostatním pátracím prostředkům.

Velitel kynologické skupiny na místě zásahu:

- a) je přímo podřízen přidělenému veliteli, kterého určí velitel zásahu (přiděleným velitelem může být i sám velitel zásahu),
- b) se seznámí se situací a okolnostmi případu, zejména popisem a zdravotním stavem hledané osoby, nebezpečím a riziky v prostoru zásahu, riziky hrozícími od hledané osoby, přehledem o pohybu ostatních pátracích prostředků v blízkosti sektorů určených pro práci KPT, plánem spojení včetně náhradního způsobu spojení s přiděleným velitelem, stanoveným způsobem pro předávání poznatků a přebírání úkolů, místem vyhrazeným pro odpočinek KPT, způsobem přepravy KPT na místě zásahu, a tyto informace předává KPT
- c) předkládá návrhy přidělenému veliteli na využití KPT v konkrétních podmínkách na místě pátrací akce,
- d) informuje přiděleného velitele o aktuálním počtu KPT na místě zásahu včetně jejich speciálního vybavení,
- e) v součinnosti s přiděleným velitelem zajišťuje doplnění KPT doprovodnými členy, pokud psovod nemá vlastního doprovodného člena,
- f) zajišťuje doplnění nebo výměnu vybavení KPT,
- g) je ve stálém spojení se všemi KPT na místě zásahu,
- h) přebírá poznatky a výsledky práce od KPT,
- i) provádí analýzu provedeného pátrání KPT a výsledky předává přidělenému veliteli,
- j) na pokyn přiděleného velitele se zúčastňuje jednání štábu velitele zásahu,
- k) vede písemnou dokumentaci o čase příjezdu psovodů na místo, o všech časech převzetí a splnění úkolů, o době nasazení jednotlivých KPT a o čase odjezdu psovodů z místa,
- l) zaznamenává všechny škody vzniklé na majetku a úrazy členů KPT, včetně místa a času; úrazy členů KPT neprodleně hlásí přidělenému veliteli,
- m) zajišťuje specifické požadavky KPT potřebné pro účelné použití psů (odstranění překážek a rušivých vlivů, které mohou negativně ovlivnit práci psa apod.),
- n) zajišťuje nezbytné požadavky na veterinární péči,
- o) pokud mu to rozsah akce a objem činností vyplývajících z funkce vedoucího kynologické skupiny umožní, může být sám členem některého KPT provádějícího pátrání.

Vedoucí kynologické skupiny rozhoduje o

- a) rozdělení přidělených sektorů mezi jednotlivé KPT,
- b) určení případného pořadí při postupném propátrávání více přidělených sektorů,
- c) zastavení práce KPT, jestliže dojde k ohrožení života členů KPT nebo nespolehlivé práci KPT,
- d) provedení opakovaného propátrání sektoru (tzv. překrytí) stejným nebo jiným KPT, při pochybnostech o spolehlivosti práce KPT,
- e) vystřídání KPT v případech, kdy nemůže tento KPT dokončit stanovený úkol,
- f) přestávkách určených k odpočinku KPT.

Přidělený velitel předává veliteli KPT informace o

- a) pohřešované osobě a o okolnostech případu,
- b) nebezpečí a o rizicích na místě zásahu,
- c) plánu spojení a o náhradním plánu spojení (radiový kanál, volací znaky, telefonní kontakty apod.),
- d) úkolu kynologické skupiny včetně časového plánu,
- e) pohybu ostatních pátracích prostředků v prostoru určeném pro KPT nebo v jeho blízkosti,
- f) aktuálním počasím a o předpokladu jeho vývoje na dobu minimálně 2× delší, než je plánována doba práce KPT v terénu.

Pátrací činnosti KPT je možné při dodržení všech bezpečnostních zásad a pravidel provádět i za snížené viditelnosti (tj. v noci a za mlhy).

3.8 Metody vyhledávání kynologickými pátracími týmy²⁰

1. **Rychlé vyhledávání (Quick Search)** – jedná je o velmi efektivní metodu, která spočívá v pohybu KPT po pozemních komunikacích, a pes, v případě přítomnosti osoby v blízkosti této pozemní komunikace a rozšíření pachu člověka do prostoru pozemní komunikace, na tento pach reaguje a provede samostatné dohledání osoby. Tato metoda se zásadně používá po celou dobu pátrací akce, v případech, kdy se KPT přesouvá pěšky do místa nebo z místa vlastního pátrání v sektoru. O použití této metody může také rozhodnout velitel kynologické skupiny, pokud je vysoká pravděpodobnost, že osoba se bude nacházet v blízkosti pozemní komunikace a k plošnému prohledání celé vytipované oblasti není dostatek pátracích prostředků.

²⁰ Makeš V. 2009. Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy. Edice SPBI SPEKTRUM 62. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava. 128s. ISBN 978-80-7385-065-4.

2. **Vyhledávání v pátracích pásech** – je nejefektivnější metodou plošného vyhledávání, kde se pach vlivem podmínek rozšiřuje na vzdálenost větší jak 50 m. Jedná se o postupné projití KPT terénem v rovnoběžných odstupech kolmo na převažující proudění vzduchu, v jehož směru se pach osoby rozšiřuje nejdále. Vzdálenost jednotlivých tras KPT musí být menší, než je detekční vzdálenost psa za daných pachových podmínek.
3. **Vyhledávání po vrstevnicích** – je v principu totožná metoda s vyhledáváním v pátracích pásech, jen pátrací pásy kopírují vrstevnice, protože je využíváno přirozených podmínek proudění vzduchu kolmo na vrstevnice.
4. **Vyhledávání v koridoru** – jedná se o metodu vyhledávání v ploše, kterou je nutné použít v prostoru s velmi nehomogenní vegetací nebo za nepříznivých pachových podmínek, kdy se pach v potřebné koncentraci nerozšíří do vzdálenosti více jak 50 m od osoby. Tato metoda je méně efektivní než vyhledávání v pátracích pásech nebo vyhledávání po vrstevnicích, neboť neumožňuje rychlý postup KPT a navíc nadměrně fyzicky zatěžuje zejména psa, který musí vykryt prostor kolem osy pohybu psovoda svým pravidelným odbíháním od této osy.
5. **Vyhledávání v pátrací mřížce** – se použije zejména v prostoru husté vegetace za velmi nepříznivých pachových podmínek (např. termické stoupavé proudění), v místech, kde vegetace neumožňuje ani průchod kynologa. Jedná se o postupné vysílání psa do prohledávaného prostoru v rovnoběžných osách navzájem od sebe vzdálených 5–20 m podle hustoty porostu a následně ještě jednou stejným způsobem, ale kolmo na původní směr pohybu psa.
6. **Obrysově vyhledávání (vyhledávání po rozhraní terénu)** – spočívá v co nejtěsnějším pohybu psa kolem míst, kde se výrazně mění hustota porostu v terénu (okraje houštin, remízky, zarostlé okraje lesů, porosty podél cest apod.), nebo dochází vlivem terénní nerovnosti k turbulentnímu proudění (valy, úvozy, skály apod.).
7. **Ohniskové vyhledávání** – jedná se o přednostní prohledání předem vytipovaných míst, kde je pravděpodobnost výskytu pohřešované osoby největší (např. místo ke kterému má pohřešovaná osoba nějaký vztah). Tato metoda vyhledávání se použije v místech, kam pes vycvičený na sledování pachové stopy sledoval pachovou stopu pohřešované osoby, tu ztratil a dále ji nebyl schopen sledovat.
8. **Vyhledávání v objektech** – v prohledávaném prostoru se mohou nacházet opuštěné stavební objekty, doly, jeskyně apod. Prohledávání těchto objektů je prováděno systematickým vysláním psa do všech přístupných částí, který tyto části postupně samostatně prohledá.

3.9 Pracovní režim KPT na místě pátrací akce

Z důvodu zajištění dostatečné koncentrace a pozornosti člověka, jako základního článku každého pátracího týmu, je nutné zajistit pátracím týmům pravidelný odpočinek. Jak uvádí řada vědeckých studií zabývající se vlivem pracovní činnosti člověka na jeho výkonnost, je nutné počítat nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce se zajištěním přestávky na odpočinek, avšak za ztížených podmínek by se tato doba měla přiměřeně zkrátit.

Pohyb KPT musí reflektovat nejen odpočinek psů, ale i možnost regenerace psa, který má pohybovou aktivitu ve srovnání s člověkem vyšší. Doporučit přesný pracovní režim psa při plošném vyhledávání na základě vědecké literatury není snadné z důvodu poměrně malého množství studií, které se touto problematikou dosud zabývaly. Dostupné výsledky zkoumající úspěšnost, fyzickou kondici i psychickou pohodu psů při tomto typu pracovního zatížení ukazují, že úspěšnost psů při cvičném vyhledávání přesáhla 70 %, aniž by úspěšnost práce psa byla významně ovlivněna vlivy počasí (teplota, vlhkost, rychlost větru) nebo věkem psa. Tyto výsledky jsou v souladu se současnými poznatky z vědecké literatury²¹, které uvádějí u psů vysokou úspěšnost při cvičném vyhledávání (76 % celkem, 62 % po přepočtu na čistou efektivitu vyhledávání bez falešných nálezů). K regeneraci psa jsou potřebné přestávky, přičemž přestávka v rozsahu 1 hodiny umožňuje psovi odpočinout si natolik, aby při následné práci nedošlo k poklesu jeho aktivity vlivem fyzické únavy²². Při cvičných pátracích akcích žádný ze studovaných psů neprojevoval v důsledku fyzické aktivity klinické příznaky dehydratace, termoregulačního kolapsu, svalových poruch či mentálního stresu²³. Tyto poznatky byly potvrzeny i při terénních cvičeních realizovaných v rámci projektu Pátrač, kdy u psů při nastaveném pracovním režimu optimalizovaném pro člověka (2–3 hodiny práce v terénu + 1 hodina odpočinku na základně) nedošlo k zásadním změnám v činnosti vlivem jejich únavy nebo vlivem působení klimatických podmínek. Jako rozhodující vliv na spolehlivost práce psů při vyhledávání osob v terénu byla zjištěna kvalita, úroveň a způsob výcviku psů (jejich celková připravenost na tento druh činnosti). Na základě těchto poznatků lze vyvodit, že pracovní režim optimalizovaný pro práci člověka je vhodný i pro práci psa.

²¹ Greatbatch I., Gosling R.J., Allen S. 2015. Quantifying search dog effectiveness in a Terrestrial search and rescue environment – *Wilderness & Environmental medicine* 26:237-334.

²² Schneider, Wilhelm. 2009. Effectiveness of and physical and mental strain in search and rescue dogs during a three-day search operation. *J. Vet. Behav.* 4 (2), 63-64.

²³ Rovira S., Munoz A., Benito A. 2008. Effect of exercise on physiological, blood and endocrine parameters in search and rescue-trained dogs. *Veterinarni Medicina* 53(6): 333-346.

Doba práce pátracího týmu v terénu by tedy neměla přesáhnout dobu 6 hodin a při extrémních povětrnostních podmínkách by měla být adekvátně zkrácena. Doba přestávky na odpočinek mezi jednotlivými pracemi by měla být minimálně 1 hodinu. Doba, po kterou je KPT v pracovním režimu na místě zásahu by neměla překročit 12 hodin, po této době by měl být KPT vystřídán dalším KPT, nebo jiným pátracím prostředkem a členům KPT by měl být zajištěn odpočinek v délce minimálně 10 hodin.

Z důvodu efektivního využívání KPT by doba práce v terénu měla být v délce minimálně 2 hodiny a maximálně v délce 4 hodiny. Při 12hodinové činnosti KPT na místě pátrací akce je optimální časové rozvržení 3×4 hodiny, což odpovídá přibližně tomuto časovému rozvržení doby práce a odpočinku:

- 0,5 hod. – přesun do terénu
- 2 hod. – práce v sektoru
- 0,5 hod. – přesun z terénu
- 1 hod. – odpočinek

3.10 Úkoly KPT po ukončení dílčího pátrání

Členové KPT provedou po ukončení dílčího pátrání kontrolu kompletnosti a funkčnosti své výstroje a výbavy, v případě potřeby zajistí jejich opravu, doplnění či regeneraci (dobití zdrojů elektrické energie apod.).

Kynolog zkontroluje zdravotní stav svého psa, kompletnost a funkčnost jeho výstroje. Pokud KPT pohřešovanou osobu přímo nenalezl, předá vedoucímu kynologické skupiny informace o výsledcích své práce v terénu a to zejména:

- a) do přidělených mapových podkladů označí modrým nebo žlutým zvýrazňovačem území, které je spolehlivě prohledáno,
- b) do přidělených mapových podkladů označí oranžovým, červeným nebo růžovým zvýrazňovačem území, které nebylo možné spolehlivě prohledat (odůvodní proč a případně navrhně možnosti propátrání tohoto prostoru jinými pátracími prostředky),
- c) do přidělených mapových podkladů označí a popíše místa, která neodpovídají geografickým informacím zobrazených na mapách,
- d) v případě absence přenosu polohových dat on-line technologií a má-li k dispozici záznam prošlé trasy při použití navigačního přístroje GPS předá vedoucímu kynologické skupiny tento záznam,

- e) do přidělených mapových podkladů vyznačí všechna místa získaných poznatků a nálezů stop.

Po ukončení práce na místě pátrací akce zpracuje každý psůvod „Zprávu o použití KPT“ (Příloha č. 2) a předá jej vedoucímu kynologické skupiny. Vedoucí kynologické skupiny do 10 dnů od ukončení pátrací akce doručí celkovou zprávu o činnosti kynologické skupiny na místě zá-
sahu na Generální ředitelství HZS ČR odbor IZS a služeb.

KPT provedou výše uvedené úkoly i v případech, kdy své dílčí pátrání nedokončí z důvodu zranění, ukončení pátrací akce apod.

3.11 Postup při nálezů pohřešované osoby nebo stop po jejím pohybu

Nalezne-li KPT pohřešovanou osobu a může se bezpečně dostat až k ní,

- a) pokud se nalezená osoba nachází na místě, na kterém může být ohrožena na životě nebo zdraví, provede dle možnosti její transport na bezpečné místo,
- b) zjistí její zdravotní stav,
- c) pokud je pohřešovaná osoba ohrožena na životě a její stav vyžaduje poskytnutí první pomoci, zavolá na tísňovou linku zdravotní záchranné služby „155“ (vhodné je použít mobilní aplikaci „Záchranka“), případně vyžádá pomoc dalších záchranářů a neprodleně zahájí poskytnutí první pomoci (od resuscitace může upustit pouze v případech, kdy není pochyb o tom, že osoba již nežije),
- d) po provedení činností, které nesnesou odkladu (např. poskytnutí první pomoci nebo provedení transportu osoby na bezpečné místo), oznámí vedoucímu kynologické skupiny přesné místo nálezů pohřešované osoby s uvedením rovinných souřadnic UTM²⁴ (Univerzální transverzální Mercatorův systém souřadnic), a informuje ho o stavu pohřešované osoby a zda již na místo přivolal zdravotní záchrannou službu,
- e) prostřednictvím radiové sítě předává informace o zdravotním stavu pohřešované osoby pouze na výslovnou žádost vedoucího kynologické skupiny nebo prostřednictvím mobilního telefonu s ohledem na to, že otevřenou radiovou komunikaci mohou slyšet i rodinní příslušníci pohřešované osoby,
- f) v případech, kdy je podezření na násilný trestný čin, na místě nálezů a v jeho bezprostřední blízkosti zamezí pohybu nepovolaných osob a pohyb záchranářů

²⁴ Čl. 2 odst. 1 ZP PP č. 58/2009, o geografických produktech.

minimalizuje na nezbytně nutnou míru a, pokud je to možné, pohyb všech osob na místě nálezu zaznamenaná pro potřeby vyšetřování případu,

- g) vedoucímu kynologické skupiny předává požadované informace (nejvhodnější přístupová cesta pro další záchranné týmy, vhodné místo pro přistání vrtulníku²⁵ apod.).

Nalezne-li KPT pohřešovanou osobu a nemůže se bezpečně dostat až k ní,

- a) oznámí vedoucímu kynologické skupiny přesné místo nálezu pohřešované osoby s uvedením rovinných souřadnic UTM a popíše situaci na místě nálezu (zejména důvod proč se nemůže k osobě dostat),
- b) pokusí se odhadnout zdravotní stav pohřešované osoby a, pokud osoba komunikuje, tak ji uklidňuje a průběžně zjišťuje její zdravotní stav,
- c) dále postupuje dle písmen e) až g) předchozího odstavce.

Nalezne-li KPT stopu (např. věcnou nebo trasologickou) po pohybu pohřešované osoby,

- a) podle možností zamezí pohybu nepovoláných osob v okolí místa nálezu do vzdálenosti minimálně 50 m,
- b) věcných stop se nedotýká, nepřemísťuje je a vzdálí se od nálezu do vzdálenosti alespoň 30 m po stejné trase, kterou k nalezené stopě přišel, tak aby měl místo nálezu stále pod dohledem,
- c) oznámí vedoucímu kynologické skupiny druh nalezené stopy a přesné místo s uvedením rovinných souřadnic UTM,
- d) dále postupuje podle instrukcí vedoucího kynologické skupiny,
- e) pokud je na místo nálezu povolán služební pes s kategorií praktického použití k vyhledání pachové stopy, je přerušeno prohledávání i okolních sektorů všemi pátracími prostředky do doby ukončení práce služebního psa na pachové stopě.

3.12 Právní postavení kynologů KPT na místě zásahu

Kynologové KPT podle právního postavení jsou:

- a) **profesionální záchranáři** – osoby, které jsou ve služebním poměru nebo pracovně právním vztahu k některé ze složek IZS²⁶, která byla povolána k zásahu, a svou účastí při zásahu vykonává práci vyplývající z jeho služebních nebo pracovních povinností,

²⁵ Zásady navigace vrtulníků na přistání.

²⁶ § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

b) **dobrovolní záchranáři** – osoby, které nejsou ve služebním nebo pracovně právním vztahu k některé ze složek IZS povolaných k zásahu a činnost na místě zásahu vykonávají jako osobní a věcnou pomoc²⁷ na výzvu velitele zásahu nebo s jeho vědomím.

Dobrovolný záchranář jako fyzická osoba může odmítnout poskytnutí osobní pomoci, pokud by tím ohrozil život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob anebo pokud mu v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následek než ohrožení, kterému se má předcházet²⁸.

Pokud je na místě zásahu více KPT, tak bezprostředním nadřízeným KPT je určený vedoucí kynologické skupiny, který během zásahu koordinuje nasazení všech KPT na místě zásahu. Rozhoduje, jakým způsobem a postupem bude provedeno nasazení jednotlivých KPT zejména s přihlédnutím k jejich fyzickým možnostem a konkrétním podmínkám pro pachové práce v místě jejich nasazení.

Přidělený velitel rozhoduje o pátracích úkolech pro kynologickou skupinu, určuje priority, pravidla a podmínky provádění jednotlivých úkolů. Přidělený velitel dává pokyny a příkazy vedoucímu kynologické skupiny.

V případě, že je KPT zařazen velitelem zásahu do jiné pátrací skupiny, je tento KPT pod přímým velením velitele této skupiny.

3.13 Bezpečnost a ochrana zdraví člena KPT

Zásady bezpečného pohybu KPT na místě zásahu:

- a) pokud má KPT více členů, musí být všichni jeho členové v neustálém spojení,
- b) všichni členové KPT musí být vybaveni ochrannými pomůckami (Příloha č.3), které v případě potřeby musí včas a správně použít,
- c) ve špatně přístupném terénu musí každý člen KPT dbát obecných pravidel pohybu ve ztížených podmínkách s ohledem na zdraví všech členů KPT včetně psa,
- d) bez povolení a vědomí velitele zásahu nesmí žádný účastník pátrací akce vstupovat do prostoru, kam je výslovně nebo obecně vstup zakázán,
- e) žádný člen KPT nesmí vstupovat do prostoru, který nelze bezpečně prohledat a tuto skutečnost musí KPT oznámit vedoucímu kynologické skupiny, případně svému přidělenému veliteli nejlépe i s návrhem řešení na prohledání tohoto prostoru.

²⁷ § 19 odst. 3 písm. c), §23 odst. 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

²⁸ §25 odst. 3 zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů

Velitel zásahu zajistí odborný dohled případně i zapůjčení speciálních osobních ochranných pracovních prostředků pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci KPT, v případech, kdy KPT provádí práci nebo přesun v místech zvýšeného nebezpečí ohrožení jejich života a zdraví.

Jištění KPT při provádění činnosti ve výškách nebo nad volnou hloubkou, zajišťují členové jednotek požární ochrany nebo příslušníci Policie ČR s odbornou způsobilostí pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou, s přihlédnutím ke zvláštnostem jištění a transportu psů ve výšce a nad volnou hloubkou²⁹.

Přidělený velitel zajistí všem členům KPT:

- a) vhodné místo na odpočinek,
- b) po 12 hodinách práce na místě zásahu vhodné místo na 10hodinový odpočinek nebo zajistí vystřídání KPT a ukončení jeho prací na místě zásahu.

Zranění člena KPT bez zbytečného odkladu musí ten, kdo se o něm dozvěděl, nahlásit veliteli zásahu, který zabezpečí odpovídající zdravotní péči a uvedenou skutečnost zaznamená do dokumentace pátrací akce (podklad pro zprávu o zásahu). Veliteli zásahu se hlásí i zranění nevyžadující ošetření pro případ, že by následně došlo ke zhoršení zdravotního stavu v přímé souvislosti se zraněním (např. infekce, zánět, omezení hybnosti končetin po výronu apod.). Pravidla pro odškodňování úrazů jsou uvedena v článku 3.16.

Postup při zranění psa na místě zásahu:

- a) psůvod musí vyhodnotit na místě rozsah zranění psa a v případě potřeby mu poskytnout první pomoc,
- b) každé zranění psa musí neprodleně nahlásit vedoucímu kynologické skupiny,
- c) je-li pes schopen pokračovat v práci bez odborného ošetření, psůvod nahlásí tuto skutečnost a pokračuje v práci,
- d) v případě zranění, které neumožní pokračování v práci, psůvod ihned ukončí prováděnou činnost, pokud je na místě pátrací akce přítomen veterinární lékař, požádá o ošetření psa, jinak vedoucí kynologické skupiny zajistí přepravu psůvoda se psem k nejbližšímu veterinárnímu lékaři,
- e) v případě ukončení práce musí KPT místo ukončení práce přesně zaznamenat z důvodu zajištění pokračování v úkolu jiným KPT,
- f) psůvod o okolnostech poranění psa sepíše záznam, který předá svému vedoucímu kynologické skupiny,

²⁹ 2005. Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů. ISBN:80-86640-38-8.

- g) majiteli zraněného psa, vzniká věcná škoda, jejíž odškodňování je uvedeno v článku 3.16.

Pro účast na pátracích akcích je pro členy KPT povinné očkování proti tetanu a doporučeno očkování proti klíšťové encefalitidě.

Pro psy je ze zákona povinné očkování proti vzteklině a dále jsou doporučená následující očkování proti:

- a) psince,
- b) parvoviróze,
- c) infekčnímu zánětu jater,
- d) leptospiróze,
- e) tetanu.

3.14 Uvolňování dobrovolných záchranářů ze zaměstnání³⁰

Dobrovolnému záchranáři dle čl. 9.1. písm. b) zákoníku práce³¹, který byl povolán k zásahu a účastní se ho, vzniká překážka v práci na straně zaměstnance z důvodu obecného zájmu. Pokud je třeba tyto občanské povinnosti vykonávat v pracovní době, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci k tomuto účelu pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu.

Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele dobrovolnému záchranáři nepřisluší, není-li to stanoveno vnitřním předpisem zaměstnavatele. Uvolněnému zaměstnanci náleží náhrady uvedené v článku 3.15.

3.15 Náhrada za poskytnutí osobní a věcné pomoci³²

Fyzické osobě náleží za poskytnutí věcné nebo osobní pomoci peněžní náhrada. Náhradu poskytuje krajský úřad, v jehož územním obvodu byla pomoc poskytována. Peněžní náhrada se vyplácí do 6 měsíců od ukončení záchranných nebo likvidačních prací na základě podané žádosti a potvrzení velitele zásahu (Příloha č. 4).

Jde-li o vykonání osobní pomoci, u níž nelze určit výši náhrady dohodou nebo postupem podle občanského zákoníku, stanoví se náhrada ve výši, která odpovídá obvyklé mzdě za stejné či podobné práce nebo služby. Poskytne-li osobní pomoc podnikající fyzická osoba, která má

³⁰ § 200 a § 202 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

³¹ § 200 a § 202 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

³² § 29 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

příjmy pouze ze samostatné činnosti³³, náleží jí náhrada ušlého výdělků za dobu, po kterou pomoc poskytne, přičemž se při výpočtu náhrady ušlého výdělků postupuje přiměřeně podle zvláštního právního předpisu³⁴.

Při stanovení náhrady za věcnou pomoc se vychází z výše výdajů vzniklých povinnému nebo z výše náhrady obvykle účtované za použití stejného nebo obdobného věcného prostředku v době jeho poskytnutí, zjištěné podle občanského zákoníku.

3.16 Náhrada škody³⁵

Stát odpovídá za škodu způsobenou fyzickým osobám vzniklou v příčinné souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi a cvičeními prováděnými podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Této odpovědnosti se může stát zprostit jen tehdy, pokud se prokáže, že poškozený si způsobil škodu sám.

Peněžní náhrada náleží fyzickým osobám, které utrpěly škodu na zdraví nebo věcnou škodu při poskytnutí osobní nebo věcné pomoci (jedná se o krytí škod vzniklých členům KPT i škod způsobených KPT jiným osobám).

Peněžní náhradu poskytne stát prostřednictvím krajského úřadu, v jehož správním obvodu při záchranných a likvidačních pracích nebo cvičení škoda či újma vznikla. Právo na náhradu škody s uvedením důvodů je třeba uplatnit písemně u příslušného krajského úřadu do 6 měsíců od doby, kdy se fyzická osoba o škodě dozvěděla, nejdéle do 5 let od vzniku škody, jinak právo zaniká. Krajský úřad může v případech hodných zvláštního zřetele přiznat náhradu škody i po uplynutí termínu k podání žádosti nebo i bez podání žádosti, ale nejdéle do 5 let od vzniku škody.

Vznikne-li škoda složkám IZS nebo osobám v nich zařazeným při poskytování pomoci v příhraničí, hradí škodu kraj, z jehož území byla pomoc poskytnuta. Odškodnění se provádí tak, jako kdyby škoda vznikla na území České republiky.

Škoda na zdraví se uhrazuje podle ustanovení občanského zákoníku, pokud poškozenému již nevznikl nárok na dávku úrazového pojištění podle zvláštního právního předpisu³⁶. V případě úmrtí poškozeného se peněžní náhrada poskytne dědicům.

Při poskytování náhrady za věcnou škodu se postupuje podle ustanovení občanského zákoníku platných v době vzniku škody.

³³ § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ § 3 vyhlášky MF č. 382/2010 Sb., o náhradě ušlého výdělků a náhradě hotových výdajů při správě daní.

³⁵ § 30 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

³⁶ zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

4. Novost postupů

Použití psů na vyhledávání osob je řešeno v dokumentu „Soubor typové činnosti 07_STČ-07/ZPAT – Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu“. Popisované způsoby použití KPT nezohledňují vývoj metody plošného vyhledávání, technické možnosti dostupných technologií a veškeré poznatky za poslední desetiletí. Použití psů je popsáno v příloze č. 1 – „List velitele zásahu složek IZS“, kde je uvedeno:

„Spolupráce rojnice se služebními kynology a využití nepolicejních psů

- Efektivitu pátrání výrazně zvyšuje využití služebních psů. Dále je možné využít psovodů se psy ostatních složek IZS, kteří jsou držiteli kynologických atestů (pokyn č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeným k nasazení v rámci záchranných prací) se specializací k plošnému vyhledávání (povolává operační a informační středisko IZS).

Zásady pro efektivní využívání schopností psů

- Pátrání za pomoci vycvičeného psa se provádí po stopě anebo formou plošného vyhledávání.
- Při používání psů je třeba mít na zřeteli, že se může jednat o duševně nemocnou osobu nebo dítě, které se ztratilo v určitém prostoru z důvodu ztráty orientace, a může mít např. ze strachu z potrestání rodiči snahu se úmyslně skrývat.
- Psovodí se psy se pohybují před rojnicí ve stejném směru v přidělených pásmech (nejbezpečnější a nejobvyklejší způsob) nebo vstřícným postupem proti rojnici na čáru setkání nebo prohledávají samostatně přidělené sektory.
- V případě samostatné práce skupin psovodů bez přímé součinnosti s rojnicí je vhodné rozestavit hlídky mezi jim přidělenými pásmy (směry) zvláště v horském terénu.
- Po nalezení stopy je třeba zdokumentovat její typické znaky (např. tvar otisků podrážky, tvar chodidla, délka kroku), aby nedošlo k její záměně.
- V případě nalezení stopy nebo předmětu, kdy znaky stopy odpovídají pohřešované osobě, na místo nálezu se povolá služební pes s kategorií praktického použití k vyhledání pachové stopy. V tomto případě je přerušeno prohledávání terénu, činnost rojnice je pozastavena do doby ověření stopy psovodem se služebním psem. V případě, že pes pachovou stopu nezachytí, pokračuje činnost prohledávání terénu rojnicí. Obdobně se bude postupovat v případě, že pes pachovou stopu zachytí, sleduje ji, ale následně stopu ztratí a není schopen ji již vyhledat (prostor znehodnocen pohybem osob apod.)

- Nálezce stopy je povinen zachovat stopu v původním stavu, tedy tak aby nebyla po nálezu překrytá jiným pachem.
- Při ztrátě nalezené stopy provádí pátrající důkladnou prohlídku kolem místa, kde se stopa ztratila do vzdálenosti nejméně 100 metrů. Po nalezení stopy pokračuje v pátrání – za pomoci služebního psa, pes je opětovně uveden ke sledování pachové stopy.
- Při ztrátě stopy u vodního toku, se pozorně propátrávají oba břehy po proudu i proti proudu.
- Místo, kde došlo ke ztrátě stopy bez jejího opětovného nalezení se v terénu viditelně označí, zanese do mapy a oznámí veliteli zásahu.
- Pokud jsou k pátrání využíváni současně psododi se služebními psy a současně jiní psododi se psy, je nutné je nasazovat odděleně tak, aby se psi v práci nerušili, případně použití psů ve dvojici nebo společně prokonzultovat nejprve s jejich psodody.“

5. Popis uplatnění certifikované metodiky

Tato metodika je určena příslušníkům Policie ČR, kteří se podílí na organizování a řízení pátracích akcí, aby měli potřebné informace k optimálnímu využívání KPT při vyhledávání pohřešovaných osob v terénu. Také je určena k přípravě profesionálních i dobrovolných kynologů se psy, kteří se věnují této specializaci.

Metodika použití KPT při pátrání po pohřešovaných osobách v terénu by měla být také zásadní pro obsah a způsob provádění ověřování způsobilosti kynologů a psů provádět tuto činnost bezpečně a spolehlivě. Metodika je tedy výchozím materiálem pro tvorbu předpisů a systému přezkoušení kynologů se psy, kteří jsou v praxi používáni při pátracích akcích po pohřešovaných osobách. Pro kynology a psy Policie ČR, by měl být vytvořen adekvátní interní akt řízení pro přípravu a přezkoušení KPT předurčených pro používání při pátracích akcích. Současně platný pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psododa se psem předurčeného k nasazení v rámci záchraných prací kynologů z dalších složek IZS by měl být novelizován tak, aby zohledňoval současný stav a možnosti plošného vyhledávání.

6. Ekonomické aspekty

Postup podle této metodiky by měl zajistit využívání pouze KPT, které mají ověřenou způsobilost k plošnému vyhledávání na základě stanoveného přezkoušení. Tento systém přezkušování je zajišťován Generálním ředitelstvím HZS ČR ve spolupráci s Policií ČR a finanční prostředky vynakládané na tato přezkoušení budou zúčtovány v podobě kvalitní činnosti KPT při pátracích akcích. Dále by mělo dojít ke zvýšení počtu případů využití KPT, což přinese zvýšení provozních nákladů složek IZS, jejichž KPT budou využívány a u dobrovolných kynologů půjde o náhrady za poskytnutí osobní a věcné pomoci, které jsou hrazeny z rozpočtů krajů. Tyto náklady na používání KPT na pátrání po pohřešovaných osobách vlivem vysoké efektivity pátrání KPT ale v konečném důsledku ušetří finanční prostředky vynakládané při pátrání jinými pátracími prostředky. Jelikož KPT jsou jedním z neefektivnějších pátracích prostředků, tak toto zrychlení pátrací akce povede k jejich zkrácení, čímž dojde k úspoře ve formě snížení nákladů na zásahy složek IZS a v neposlední řadě k záchraně lidských životů, jejichž hodnotu nelze vyčíslit.

Na využívání elektronického svolávacího a komunikačního systému KPT by bylo zapotřebí udržovat aktualizovanou aplikaci pro mobilní telefony. Pro využití on-line funkcionalit navrženého systému je také nutné vybavit KPT odpovídajícími technickými prostředky. Metodika je částečně uplatnitelná i bez této funkcionality, ale on-line systémy zvyšují efektivitu a komfort práce v terénu.

7. Seznam použité literatury

- § 111 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- § 19 odst. 3 písm. c), § 23 odst. 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- § 19 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů; Společný list typové činnosti složek IZS při společném zásahu STČ-07/IZS „Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu“.
- § 200 a § 202 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- § 25 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů
- § 29 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.
- § 3 vyhlášky MF č. 382/2010 Sb., o náhradě ušlého výdělku a náhradě hotových výdajů při správě daní.
- § 30 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.
- § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů
- § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- § 8c až § 8g zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

Čl. 2 odst. 1 ZP PP č. 58/2009, o geografických produktech.

Greatbatch I., Gosling R.J., Allen S. 2015. Quantifying search dog effectiveness in a Terrestrial search and rescue environment – Wilderness & Environmental medicine 26:237-334.

Makeš V. 2009. Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy. Edice SPBI SPEKTRUM 62. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava. 128s. ISBN 978-80-7385-065-4.

Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů. 2005. ISBN:80-86640-38-8.

Ochrana F., Pavel J., Vítek L. 2010. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3228-2.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 40/2004, kterým se vydává řád analogové rádiové sítě Hasičského záchranného sboru ČR a součinnosti v integrovaném záchranném systému.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka MV č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psůvoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

Pokyn policejního prezidenta č. 145/2014, kterým se upravuje činnost služební kynologie.

Pokyn ředitele ŘSPP č. 119/2017, o provádění služební kynologie.

Rovira S., Munoz A., Benito A. 2008. Effect of exercise on physiological, blood and endocrine parameters in search and rescue-trained dogs. Veterinarni Medicina 53(6): 333-346.

Schneider, Wilhelm. 2009. Effectiveness of and physical and mental strain in search and rescue dogs during a three-day search operation. J. Vet. Behav. 4 (2), 63-64.

Soubor typové činnosti 07_STČ-07 – Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu.

Uživatelská příručka Mobilní aplikace „HS Messenger“.

Uživatelská příručka SW „PÁTRAC“.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zásady navigace vrtulníků na přistání.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 53/2015, o pátrání.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

8. Seznam publikací, které metodice předcházely

Hepnar J., Machová K., Svobodová I., Hradec M., Chaloupková H. 2021. Záchranářská kynologie doma a ve světě. Projekt VI20172020088 s názvem Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu podpořeného Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015–2022. ČZU Praha.

Filipová E., Machová K., Svobodová I. 2021. Krizová intervence při pátrání. Projekt VI20172020088 s názvem Využití vyspělých technologií a čichových schopností psů pro zvýšení efektivity vyhledávání pohřešovaných osob v terénu podpořeného Ministerstvem vnitra České republiky v rámci programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015–2022. ČZU Praha.

Bittner V., Gardiánová I., Palacká A., Cyprová, M., Kotábová M., Svobodová I. 2017. Možnosti monitorování pohybového zatížení psa domácího (Canis Familiaris) – pilotní studie. Ochrana zvířat a welfare. 24. mezinárodní konference. Sborník příspěvků 60–66. Brno. Česká republika.

- Eretová P., Chaloupková H., Hefferová M., Jozífková E., 2020. Can Children of Different Ages Recognize Dog Communication Signals in Different Situations? *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 17. 506.
- Chaloupková H., Svobodová I., Vápeník P., Bartoš L. 2018. Increased resistance to sudden noise by audio stimulation during early ontogeny in German shepherd puppies. *PLoSOne*. 1–8. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0196553>
- Chaloupková H., Bartošová J., Novák K., Fiala, Šebková N., Bagiová M. 2019. Heart rate – the effect of the handler on the dog after potential stressful situation. *Proceedings of ISAE, Bergen, Norway*.
- Chaloupková H. 2019. Interakce mezi člověkem a psem, aneb, jak si navzájem rozumíme? Sborník abstraktů ČSEtS, Bratislava, Slovensko
- Chmélková E., Bolechová P., Sedmíková M., Chaloupková H., Svobodová I., Jovičič M. 2020. Salivary Cortisol as a Marker of Acute Stress in Dogs. A Review. *Domestic Animal Endocrinology* 72,106428

9. Výstupy z originální práce

Růžička J., Makeš V., Smejkal P. 2020. Ověřená technologie plánování a řízení vyhledávání pohřešovaných osob v terénu s využitím aplikačního softwaru „Pátrač“ a mobilní aplikace pro kynologické pátrací týmy, Protokol o ověření technologie ze dne 6. 11. 2019 od 3:00–15:00 hodin v rámci taktického cvičení složek IZS Kraje Vysočina, místo realizace: vrch Křemešník okres Pelhřimov a jeho okolí

Růžička, J. 2020. Uživatelská příručka software Pátrač. Dostupné na: <http://sarops.info/patrac/qgis3/user/index.html>

10. Seznam použitých zkratk

PČR	Policie České republiky
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HS ČR	Horská služba České republiky o.p.s.
KOPIS HZS	Krajské operační a informační středisko hasičského záchranného sboru
IZS	Integrovaný záchranný systém
UTM	Univerzální transverzální Mercatorův systém souřadnic
KPT	Kynologický pátrací tým
GPS	Americký satelitní navigační systém (Global Positioning System)
GPX	GPS Exchange Format (datový formát GPS aplikací)

11. Seznam příloh

- Příloha č. 1) Postupy při odhadu potřebného počtu KPT
- Příloha č. 2) Zpráva o nasazení kynologických pátracích týmů (VZOR)
- Příloha č. 3) Vybavení kynologických pátracích týmů
- Příloha č. 4) Žádost o náhradu za osobní a věcnou pomoc (VZOR)

Postupy při odhadu potřebného počtu KPT

1. Odhad počtu KPT

1.1. Rychlý odhad potřebného počtu KPT ke splnění plánovaných úkolů pátrací akce lze provést například odečtem z tabulky č. 1 (údaje pro průměrnou rychlost pátrání 10 ha/hod., která odpovídá nejčastějším pachovým podmínkám).

1.2. K odhadu potřebného počtu KPT musíme stanovit

- velikost území, které se bude pomocí KPT propátrávat,
- čas, za který je potřeba prohledání dokončit.

1.3. V tabulce č. 1 lze odečítat hodnoty pro velikost území ve tvaru

- čtverce o délce strany v km; údaj ve sloupci „a [km]“,
- kruhu o velikosti poloměru obvodové kružnice v km; údaj ve sloupci „r [km]“,
- libovolného tvaru, pokud je známá velikost plochy v km²; údaj ve sloupci „P [km²]“,

2. Odhad velikosti území prohledaného KPT

2.1. Odhad velikosti prohledaného území, lze odečíst z tabulky č. 1 pro určitý počet KPT za stanovený čas.

3. Odhad doby vyhledávání KPT

3.1. Odhad času, který bude potřebný k prohledání území určité velikosti určitým počtem KPT lze odečíst z tabulky č. 1.

Velikost území			Čas stanovený k pátrání [hod]																				
a [km]	r [km]	P [km ²]	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
0,354	0,200	0,126	2	1																			
0,709	0,400	0,502	6	3	2					1													
1,063	0,600	1,130	12	6	4	3					2								1				
1,418	0,800	2,010	21	11	7	6			5	4			3					2					
1,772	1,000	3,140	32	16	11	8			7	6		5		4				3					
2,126	1,200	4,522	46	23	16	12	14	12	10	9	8	7		6		5			4				
2,481	1,400	6,154	62	31	21	16	19	16	14	12	11	10	9	8		7		6				5	
2,835	1,600	8,038	81	41	27	21	25	21	18	16	14	13	11	11	10	9		8		7			
3,190	1,800	10,174	102	51	34	26	31	26	22	20	17	16	14	13	12	11	11	10	9				8
3,544	2,000	12,560	126	63	42	32	38	32	27	24	21	19	18	16	15	14	13	12		11	10		
3,898	2,200	15,198	152	76	51	38	46	38	33	29	26	23	21	19	18	17	16	15	14	13	12		12
4,253	2,400	18,086	181	91	61	46	55	46	39	34	31	28	25	23	21	20	19	17	16			15	14
4,607	2,600	21,226	213	107	71	54	64	54	46	40	36	32	29	27	25	23	22	20	19	18	17		16
4,962	2,800	24,618	247	124	83	62	74	62	53	47	42	37	34	31	29	27	25	24	22	21			19
5,316	3,000	28,260	283	142	95	71	85	71	61	53	48	43	39	36	33	31	29	27	25	24	23		22
5,670	3,200	32,154	322	161	108	81	97	81	69	61	54	49	44	41	38	35	33	31	29	27	26		25
6,025	3,400	36,298	363	182	121	91	109	91	78	69	61	55	50	46	42	39	37	35	33	31	29		28

Tabulka č. 1: Tabulka pro odhady při pátrání KPT (pro průměrnou rychlost pátrání 10 ha/hod.)

Zpráva o použití kynologických pátracích týmů (1. strana)													
Druh události	Zahájení zásahu IZS				Ukončení zásahu IZS				Místo zásahu (adresa)				
	den	měs.	rok	hod.	mín.	den	měs.	rok	hod.	mín.			
											složka IZS		
Velitel zásahu	hodn., titul, jméno, příjmení												
Vedoucí kynologické skupiny													
Stručný popis použití (*1):													
Výsledek použití (*1):													
Další skutečnosti (*1):													

Zpráva o nasazení kynologických pátracích týmů (2. strana)

Psovod: titul, jméno, příjmení	Pes: jméno	č. atestu	složka IZS / organizace	Vyžádáným
Čas vyžádání	Výjezd ze základny	Příjezd na místo zásahu	Odjezd z místa zásahu	Návrat na základnu
				Způsob přepravy
Psovod: titul, jméno, příjmení	Pes: jméno	č. atestu	složka IZS / organizace	Vyžádáným
Čas vyžádání	Výjezd ze základny	Příjezd na místo zásahu	Odjezd z místa zásahu	Návrat na základnu
				Způsob přepravy
Psovod: titul, jméno, příjmení	Pes: jméno	č. atestu	složka IZS / organizace	Vyžádáným
Čas vyžádání	Výjezd ze základny	Příjezd na místo zásahu	Odjezd z místa zásahu	Návrat na základnu
				Způsob přepravy
Psovod: titul, jméno, příjmení	Pes: jméno	č. atestu	složka IZS / organizace	Vyžádáným
Čas vyžádání	Výjezd ze základny	Příjezd na místo zásahu	Odjezd z místa zásahu	Návrat na základnu
				Způsob přepravy

V dne

Podpis vedoucího kynologické skupiny:

Podpis velitele zásahu:

Vybavení kynologických pátracích týmů

Materiál v povinné výbavě kynologických pátracích týmů <i>(bližší specifikace nebo doporučení)</i>	Psovod	Člen
Pracovní oděv do terénu (<i>outdoorové provedení s dlouhým rukávem</i>)	2	2
Pevná obuv do terénu (<i>outdoorové provedení nad kotníky a s membránou</i>)	2	2
Pokryvka hlavy (<i>ochrana proti slunečnímu záření, např. kšiltovka</i>)	1	1
Pracovní rukavice (<i>kožené</i>)	2	2
Chirurgické rukavice (<i>nesterilní</i>)	2	2
Nůž (<i>zavírací nůž „Rescue“</i>)	1	1
Batoh na materiál do terénu (<i>cca 30 litrů</i>)	1	1
Pouzdro na doklady a jiný drobný materiál (<i>ledvinka</i>)	1	1
Příruční lékárnička (<i>obvaz, dezinfekce, škrtidlo, resuscitační rouška, živočišné uhlí tbl., antihistaminikum tbl.</i>)	1	1
Ruční svítilna	1	1
Náhradní zdroj do ruční svítilny	2	2
Láhev na tekutiny (<i>outdoorová termoska z kovu</i>)	1	1
Hodinky (<i>s nastaveným správným časem</i>)	1	1
Psací potřeby a zápisník	2	2
Krátké vodítko na psa	1	1
Obojek na psa	1	1
Identifikační dečka na psa (<i>se znakem složky IZS</i>)	1	1
Láhev na vodu pro psa	1	1
Ochranné brýle s čirým sklem proti prachu a jiným částicím	1	1
Ochranné brýle proti slunečnímu záření	1	1
Buzola (<i>se zrcátkem</i>)		1
Osobní doklady (<i>občanský průkaz, psovod – průkaz držitele kynologického atestu MV, očkovací průkaz psa</i>)	1	1
Souprava náhradního spodního prádla	1	1
Osobní hygienické potřeby	1	1
Zavazadlo na materiál (<i>batoh o objemu cca 80 litrů</i>)	1	1
Náhubek pro psa	1	
Miska pro psa	1	
Denní krmná dávka pro psa	2	
Materiál doporučený ve výbavě kynologických pátracích týmů <i>(bližší specifikace nebo doporučení)</i>	Psovod	Člen
Čelová svítilna	1	1
Náhradní zdroj do čelové svítilny	1	1
Pláštěnka (<i>nepromokavý kabát nebo bunda</i>)	1	1
Mobilní telefon	1	1
Chemické světlo	4	4
Signální píšťalka	1	1
Repelent	1	1
Opalovací krém (<i>OF 20</i>)	1	1
Dlouhé vodítko na psa	1	
Pomůcka na zjišťování proudění vzduchu	1	
Osvětlení na psa	1	
Rolníčka na psa	1	
Ruční turistický přístroj GPS	1	1
Nepromokavé pouzdro na mapu	1	1
Milimetrové měřítko (<i>univerzální topografická šablona</i>)	1	1
Radiostanice (<i>s rozsahem nastavitelné frekvence od 160 MHz do 175 MHz</i>)	1	1
REEP šňůra (<i>průměr 6 mm, délka 10 m</i>)	1	1
Zahřívací chemické polštářky	1	1
Signální světlice	1	1
Náhradní zdroj do GPS a RDST	1	1
Termoizolační podložka (<i>karimatka</i>)	1	1
Spací pytel (<i>minimálně do - 5 °C</i>)	1	1
Jídelní nádoby	1	1
Přeppravka pro psa	1	
Přeppravní box na psa	1	
Nepromokavý obal na přeppravní box pro psa	1	
Návleky na tlapy psa (<i>tzv. „psí botičky“</i>)	1	
Nabíječky na přístroje (<i>mobilní telefony, RDST apod.</i>)	1	1
Stan pro dvě osoby	1	
Ochranná přilba (<i>přízpusobená k připevnění čelové svítilny</i>)	1	1

Krajskému úřadu _____ kraje _____

Žádost o peněžní náhradu za poskytnutí osobní pomoci (VZOR)

(podle §29 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů)

Žadatel

Jméno: Příjmení: Datum narození:

Bydliště:

Telefon: e-mail:

č. účtu (na který má být peněžní náhrada vyplacena):

Událost

Druh události:

Místo události:

Datum a čas zásahu (od–do):

Velitel zásahu: složka IZS:

A) Náhrada ušlého výdělku:**B) Náhrada cestovních výdajů:**

V dne podpis

*Pozn.: - přílohou této žádosti je „Zpráva o nasazení kynologických pátracích týmů“ potvrzená velitelem zásahu**- při nedostatku místa pro vyčíslení ušlého výdělku a cestovních výdajů rozepsat v příloze*